

Šport a životné prostredie

Udržateľnosť, komunita a zdravý životný štýl

Zuzana Botiková, PhD

Na občanoch záleží

30/03/2021

Ako súvisí ochrana prírody a šport?

Životné prostredie - jeden z troch pilierov Olympijského hnutia (po športe a kultúre).
Hry od začiatku 21. storočia - dôraz na „udržateľnosť“ (súčasť kandidatúry)

Kritika nekonzistentnosti: „udržateľný“ elitný šport keď OH majú uhlíkovú stopu porovnateľnú s ročnými emisiami malej krajiny

UNFCC – „Šport pre klimatickú akciu“

Šport zanecháva stopu v prírode, tiež je však ovplyvnený klimatickými zmenami

„Kritická“ vedecká komunita:

Pochmúrna budúcnosť športu? Ak má šport prežiť, musí sa vrátiť „k základom“ -
robiť šport najmä na miestnej/lokálnej úrovni

Šport a občianska participácia

Významný súvis medzi športom a občianskou participáciou (spoločnosťou).

Okrem „samozrejmych“ benefitov (pohyb, zdravie), šport plní aj:

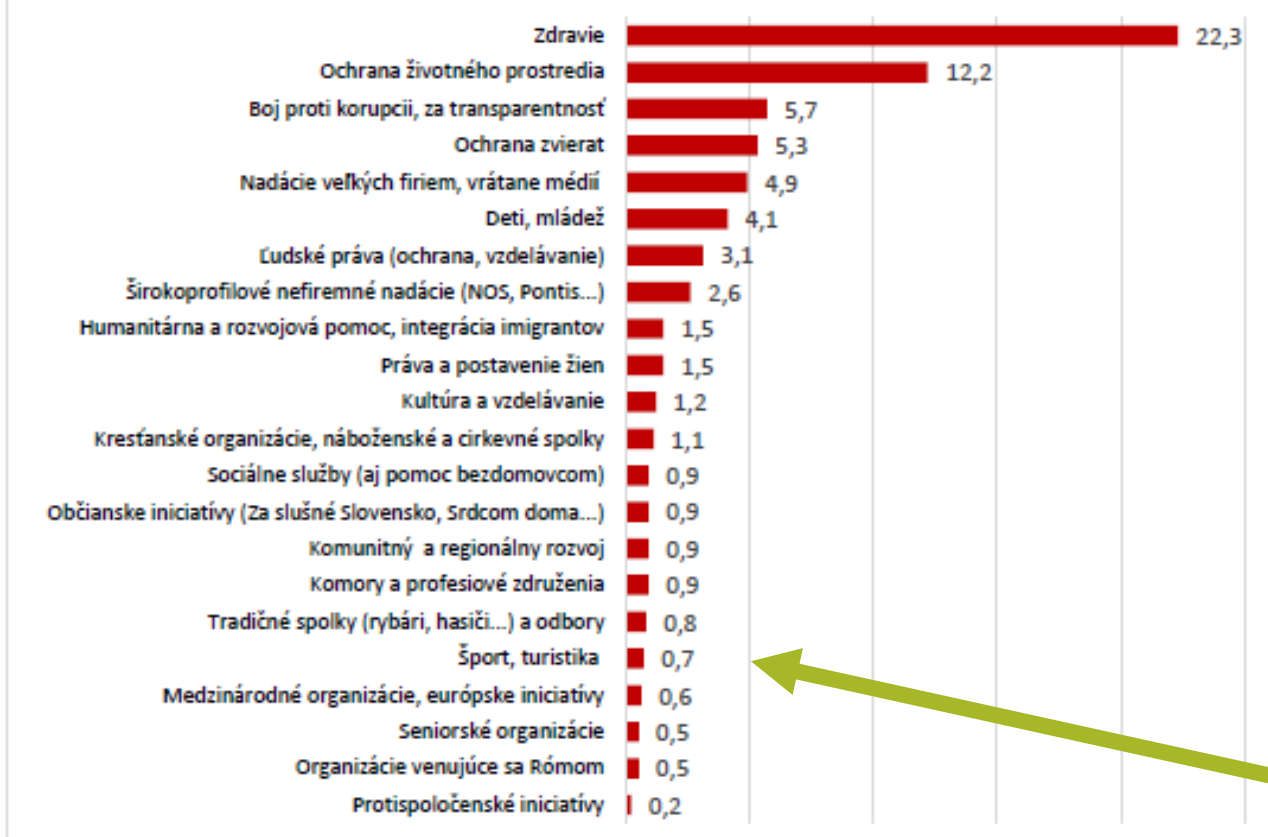
- *vzdelávaciu funkciu* (nielen pre deti a mladých ľudí)
- *prispieva k rozpoznaní/rozvoju lokality*
- *pri „organizovanosti“ podporuje záujem o/participáciu na veciach verejných*

Organizovanosť – kluby, záujmové združenia, motivácia zapájať členov

Neorganizovanosť – apel na individuálnu zodpovednosť (voči sebe – pohyb, voči iným)

Graf 26: Oblasti pôsobenia mimovládnych organizácií podľa viditeľnosti (v %)

56 000 registrovaných občianskych združení na Slovensku

6 500 registrovaných občianskych združení v športe

Zdroj: MV SR/ÚSV ROS, 2019

Poznámka: Percentá z počtu respondentov. 57 % respondentov nevedelo odpovedať.

Šport a turistika

Pôsobnosť športových MNO na Slovensku

Pôsobnosť organizácie	Počet	%
Komunitná (časť obce)	4	2
Miestna (obec alebo okres)	85	45
Regionálna (viacero obcí v rámci rôznych okresov, viacero okresov)	42	22
Nadregionálna spolupráca	13	7
Národná	33	18
Európska	7	4
globálna	4	2

(N=200)

Chránené oblasti

V rámci výskumu publikovanom v časopise *Sustainability* (2019)

- súčasný stav športového cestovného ruchu v chránených územiach v Poľsku a na Slovensku. Dôraz na masové udalosti (behy, preteky).

- dotazníky/rozhovory s NP - poukázanie na nedostatok strategického prístupu k rozvoju tohto odvetvia cestovného ruchu

Paradox: „park pre ľudí“ a „park bez ľudí“

Odporúčanie: lokálna spolupráca - miestna komunita je zapojená do organizovania podujatí (nie „komerčný“ outsourcing) - *priamo sa zapájajú tí, ktorých to ovplyvňuje najviac.*

Aktívna úloha Národných parkov – nie iba dávať povolenia, ale spoluorganizovať

Udržateľnosť – Návrat k základom?

1. Podporovať a rozvíjať formy športu, ktoré sú zlučiteľné s prírodou a životným prostredím
2. Ekologickejšia športová infraštruktúra
3. Diverzifikovať miesta „na šport“ – nekoncentrovať všetko spolu/rozložiť možnosti
4. Spolupráca viacerých aktérov – nielen jednorázovo

Aktivity vo virtuálnej dobe

Hikemates (prvý digitálny oddiel Zväzu slovenských turistov)

Lockdown výzva – upratať si v okrese

Ďakujem za pozornosť!